

Предложение и план за разработка на Михаил Неделчев

Утвърждавам:

Н-к отгел, У-ние VI ДС

Подполковник: *[подпис]*

София, 18.02.1970 г.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Относно: откриване на дело за оперативна разработка на Михаил Димитров Неделчев

На 17.II.1970 год., аз, ст. лейтенант Цветан Станимиров – разузнавач в отделение I, отгел I, управление VI ДС, след като се запознах с материалите на Михаил Димитров Неделчев установих: Михаил Неделчев е роден на 17.VII.1942 год. в София, българин, български гражданин, с висше образование, женен, с две деца, неосъждан, живее на ул. „Аспарух“ № 62.

Произхожда от буржоазно семейство. Баща му е завършил машинно инженерство в гр. Бърно – Чехословакия у ШЗО през 1936 г. През периода 1937–1943 г. е изпращан служебно във Франция и Германия. Преди и след 9. IX. 1944 год. е безпартийн. Майка му е учителка по пеене, безпартийна. Дядо ѝ е бил генерал. Сестра му е завършила английска филология в СУ през 1969 год. с отличен успех, избирана е в ДБ на ДКМС, участвувала е във всички орнанизационни мероприятия на организацията. Не е в добри отношения с брат си Михаил.

Съпругата му Люлина Цветкова¹ е безпартийна.

От брака си има две деца.

Неделчев работи като редактор в отгел „Критика“ на вестник „Литературен фронт“. Като такъв не съдействува за изпълнението на задачите, поставени от партията пред идеологическите работници и със своята дейност ги спъва. Влиза в групата на структуралистите – Светлозар Игов, Сапарев, Минко Бенчев и др., които, увличайки се във формалистични критерии при оценката на литуратурни творби, са изпадали на чужди позиции, за което са критикувани, а някои наказвани.

По данни на ДВ [.....] от 10.X.1969 година младше литературни критцици – Светлозар Игов, Михаил Неделчев, Минко Бенчев, Здравко Чолаков са обсъждали какво да правят, в случай че Георги Джагаров и Богомил Райнов бъдат сменени. Били са единодушни, че те трябвало да се съберат и да си изработят единна линия на поведение. На проектираната тайна сбирка трябвало да решат какви статии да пишат, какви тенденции да прокарват и пр. Сбирката трябвало да бъде пазена в тайна дори от най-близките им другари и колеги. Във връзка с критиката, отправена от вестник „Работническо дело“ на пиесата „Ние сме на 25“ от Н. Йорданов, Неделчев е приканвал младежи да отидат на представлението и да устройват овации. Същото е направил и по повод критиката на пиесата „Старчето и стрелата“.

По проверени данни Неделчев системно е правил злостни вражески изказвания. Според него у нас нямало творческа свобода и „истински образованите хора“ нямали широк простор за действие. В България имало десетки лагери, в които били заточени невинни хора, но ако един писател напишел за това на Запад, щял да се лиши от кариерата си на творец. Партийните ръководители по места били неподготвени и невежи хора, които не давали простор на културните дейци. Критиците не можели да пишат онова, което желаят, тъй като не им се разрешавало и били пионки в играта между големи хора. Нашето общество се разлагало, понеже се ръководело от полуинтелигенти. Войната между Израел и арабските държави била война на интелигенцията срещу простотията и победата на Израел би означавала победа на просветения човек над невежия.

В началото на януари 1970 г. в Кюстендил е била ограничена творческа вечер за обсъждане стихосбирката „Късо пътуване“ на Екатерина Йосифова. Неделчев е бил един от докладчиците и застъпил становището, че литературата и изкуството са надкласови, общочовешки явления, че те нямат нищо общо с идеологията, а политическата борба направо ги погубва.

За документиране и пресичане на вражеската дейност, изразяваща се в противодържавна агитация и пропаганда, сам ли я извършва или в съучастие с други лица,

ПРЕДЛАГАМ:

Да бъде открито дело за оперативна разработка на Михаил Димитров Неделчев, под псевдоним „Хрътка“.

Предлага:

Разузнавач: *[подпис]*

Съгласен:

Н-к отделение

Майор: *[подпис]*

17.II.1970 г.

Утвърждавам:

Н-к отгел, У-ние VI ДС

Подполковник: *[подпис]*

София, 18.II.1970 год.

ПЛАН

Относно: провеждане на оперативни мероприятия по обект „Хрътка“ – Михаил Димитров Неделчев

Разполагаме с данни, че Михаил Димитров Неделчев системно прави злостни вражески изказвания, че у нас нямало творческа свобода, в България имало десетки лагери, в които са заточени невинни хора, нашето общество се разлагало, понеже се ръководело от полуинтелигенти и др. Във връзка с тази дейност на Неделчев могат да се предположат следните вероятни хипотези, които е необходимо да се изяснят:

I. В резултат на пропагандата и идеологическата диверсия провеждана от дейци на културата от капиталистическите страни, гостуващи у нас и западните разузнавателни идеологически централи сред нашата творческа интелигенция, Неделчев сам е застанал на техните позиции и концепции за изкуството и литературата и ги прокарва както в публикациите си, така и в разговорите с лица от своята среда.

II. Съвместно с други лица Неделчев провежда своята враждебна дейност. На базата на структуралистичните си възгледи те са изградили група, която си поставя за задача да води борба срещу политиката на партията в областта на литературата и изкуството и да утвърждава структуралистични, nihilистични и други тенденции в изкуството. В своята дейност тази група е възможно да има връзка със задгранични организации, центрове, институти и др.

III. Неделчев и групата провеждат дейност с цел да дискредитират съзнателно дейци на литературата и изкуството, стоящи на здрави, реалистични и партийни позиции, да ги депресират или отстраняят от активна дейност.

С оглед потвърждение на една от горните хипотези, установяване, документиране и пресичане на престъпната вражеска агитация и пропаганда на Неделчев,

ПРЕДЛАГАМ:

Да бъдат проведени следните оперативни мероприятия:

1. Да се вербува за осведомител [.....], чрез която ще бъдат изяснени следните въпроси:

а) Какви са взаимоотношенията между обекта и останалите структуралисти и провеждат ли се някакви периодични срещи и къде;
б) Установяване има ли различие в поставянето и разглеждането на въпросите в публикациите му и разговорите, които води;
в) Използува ли съзнателно предоставените му възможности за дискредитиране на някои млади творци и насочването им в погрешни посоки;
г) На каква информация и под влияние на кого обектът изгражда своите концепции за литературата и изкуството у нас;
г) Изясняване целите, които си поставя обектът като създава гружба с деца на наши отговорни другари.

Срок: 28.II.1970 г.

Отг.: Станимиров

2. Да се възстанови връзка с б.с. „Маринов“ и изяснят следните въпроси:

а) Къде и с кого обектът се събира и характера на разговорите, които води;
б) Поддържа ли обектът връзки с лица от капиталистически страни или отделни нездрави творци от социалистическите страни, получава ли от тях или предава на същите материали;
в) Изясняване какви са взаимоотношенията между структуралистите от групата, в която се причислява и Неделчев, коя е най-авторитетната личност сред тях, на какви позиции стои и каква дейност всеки по отделно провежда, с оглед ориентиране към някои от тях за оперативен контакт и документация.

Срок: 15.III.1970 г.

Отг.: Янкулов

3. Чрез „Петров“ на ръководство в отгел XII, II главно управление ще се изясни мястото, ролята и проявите на обекта в групата на структуралистите.

Срок: 10.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

4. Да се проведе комбинация, чрез която да се накара обектът да вземе отношение към проблеми, свързани с нездрави тенденции в литературата в Югославия, Чехия, Полша или структурализма у нас, с цел да се установи как ще реагира, какво ще предприеме, ще се съветва ли с някой по тези въпроси.

Срок: 20.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

5. Да се проведе комбинация, при която обектът ще бъде предизвикан да потърси съвет от компанията, с която общува във връзка с отправения упрек за държанието му в гр. Кюстендил и поместената статия във вестник „Звезда“.

Срок: 25.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

6. Да се извърши пълно проучване на обекта и причисляваните към групата на структуралистите, след което ще се вземе оперативно отношение.

Срок: 15.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

7. Да се разговаря с Максим Исак Наумович, чрез който наред с изясняването на въпроси от живота на СБП ще се изяснят и някои въпроси по обекта. За целта ще се изготви отделно предложение.

Срок: 25.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

8. Да се командирова обектът заедно със б.с. „Маринов“ във Варна във връзка с обсъждане на подходяща тема, организирана от клуба на творческите дейци там. По време на престоя разговорите между обекта и „Маринов“ ще бъде контролиран с М-15.

Срок: 30.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

9. При провеждане на комбинациите и другите по-сложни оперативни мероприятия обектът периодически да бъде даван на ВН, с цел установяване на връзките, техния характер и извършване на оперативна документация.

Срок: ..... 1970 г.

Отг.: Станимиров

10. Да се извърши оперативна документация на дейността на обекта в Кюстендил, съвместно с Окръжно управление, като за целта там се командирова о.р. от отделение I.

Срок: 5.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

11. Да се обсъдат съвместно със Следствения отгел придобитите данни по обекта и се набележат оперативни мероприятия.

Срок: 5.IV.1970 г.

Отг.: Петров

12. Да се провери кои страни е посетил обекта и кога, по какви поводи, поддържа ли официална кореспонденция и връзки с лица от чужбина, *характера на същите. Да се проверява кореспонденцията му за откриване на условно писане и тайнопис.*

Срок: 25.II.1970 г.

Отг.: Станимиров

13. Да се изучи обстановката в дома на обекта за поставяне на М-15 за разкриване намеренията му, установяване писателите и другите лица от творческите среди, които ще го посещават. Естеството на разговорите, които ще водят по въпросите на литературата, изкуството, вътрешното положение у нас и световните събития.

Разменят ли книги или друга литература, получавана нелегално, има ли канал, по който да се получава тази литература. Ще се установи вилата на дядо му в Панчерево и се изучи обстановката със същата цел.

Срок: 15.III.1970 г.

Отг.: Станимиров

14. Да продължи М-20 в дома му за установяване с какви лица поддържа връзка и характера на разговорите, които води.

Срок: .....1970 г.

Отг.: Станимиров

15. За изясняване на идеите му и творчески концепции ще се издирят литературните му публикации и ще се поиска оценка от специалисти – наши сътрудници или други изтъкнати писатели.

Срок: 15.IV.1970 г.

Отг.: Станимиров

16. Ще се установяват бързо и проучват засечените връзки на обекта, представляващи оперативен интерес и взема отношение – придобиване на с.с., извършване на оперативна документация и др.

Срок: постоянен.1970 г.

Отг.: Станимиров

^[1] Тук на ръка е изписано: „Какъв е нейният произход?“ (Бел. ред.)